

Nr 275.

Av herr **Hedlund** i Häste, om förändring av vissa arvodesbefattningar å veterinärhögskolans stat till extra ordinarie tjänster.

På grund av det, i förhållande till antalet undervisningsämnen vid veterinärhögskolan och dessas omfattning, jämförelsevis lilla antalet ordinarie lärare (professorer) har det blivit nödvändigt att på den högre kvalificerade gruppen av biträdande lärare därstädes, nämligen prosektorer och laboratorer, såsom självständigt, ehuru under vederbörande professorers kontroll stående arbete, överlåta viktiga och ganska stora delar av såväl den teoretiska som den praktiska undervisningen vid högskolan. Sålunda har anatomi prosektorn att leda kursen i osteologi samt att under en termin föreläsa i vissa delar av anatomin och under den andra i histologi, varjämte han biträder vid arbetet på anatomisalen och vid de histologiska övningarna. Laboratorn i kemi föreläser i allmän och organisk samt farmaceutisk kemi, inkl. farmakopékännedom, leder laborationskursen i allmän kemi och biträder vid kursen i fysiologisk kemi. Prosektorn i patologisk anatomi leder i avsevärd utsträckning och biträder i övrigt vid obduktionerna och undersökningarna av till patologisk-anatomiska avdelningen insänt material. Laboratorn i kirurgi föreläser i allmän kirurgi och allmän operationslära, utför självständigt en betydande del av det praktiska arbetet på de kirurgiska klinikerna och biträder för övrigt vid detsamma. Medicine laboratorn föreläser i farmakologi, inkl. toxikologi, leder kurserna i klinisk propedeutik samt biträder vid de kliniska arbetena på medicinska klinikerna. Laboratorn vid ambulatoriska kliniken företager sjukbesök och meddelar därvid de i dessa deltagande veterinärkandidaterna klinisk undervisning. Det är, som härav synes, med ett betydande ansvar och en stor arbetsbörda förenade befattningar, veterinärhögskolans prosektorer och laboratorer innehava. Ifrågavarande tjänster äro emellertid arvodesbefattningar, på vilka innehavarna förordnas för tre år åt gången. Detta innebär en stor olägenhet för högskolan, i det det visat sig förenat med stora svårigheter att vid dessa tjänster binda önskvärda arbetskrafter. Det är ju ofrånkomligt, att en avsevärd tid kräves för dessa befattningshavare att så sätta sig in i de på dem lagda delarna av undervisningen och det praktiska arbetet, att de kunna på ett fullt tillfredsställande sätt fylla resp. tjänster. Och då det givetvis, såväl för undervisningens rätta bedrivande som, spec. beträffande klinikerna, med avseende å högskolans förhållande till den djurägande allmänheten ligger stor vikt uppå, att väl kvalificerade och lämpliga personer äro placerade

jämväl på laborators- och prosektorsbefattningarna, är det i hög grad ett intresse för högskolan, att kontinuitet uppehålls på dessa tjänster, om det lveckats att till dem förvärva verkligt dugande förmågor. I detta samband må nämnas, att lärarekollegiet sedan många år tillbaka, utan att vara därtill stadgeenligt förpliktigt, före avgivande av förslag till treårsförordnande å laborators- och prosektorstjänsterna låter underkasta de sökandes meriter likartad sakkunnigbedömning som den för sökande till professur föreskrivna, ett förhållande som torde visa, vilken betydelse lärarkollegiet tillmäter dessa befattningar.

Veterinärhögskolan har att anskaffa sina lärare i konkurrens med de praktiska veterinärtjänsterna, närmast då veterinärdistriktet. Dessa befattningar äro ur ekonomisk synpunkt i allmänhet väsentligt förmånligare än de biträdande lärartjänsterna vid veterinärhögskolan. Visserligen kan det sägas, att de sistnämnda genom de stora möjligheter till en fördjupad utbildning under sakkunnig ledning inom veterinärvetenskapens skilda områden och genom de tillfällen till vetenskapligt arbete, de giva, böra vara lockande, men man får icke bortse ifrån, att ekonomiska synpunkter — och det framför allt för män i den ålder, då de gärna önska bilda familj, d. v. s. i den åldersgrupp, aspiranter till laborators- och prosektorstjänsterna i regel tillhöra — spela en mycket betydande, i många fall avgörande roll. Framför allt torde därvid önskan att erhålla en fastare och mera tryggad anställning med utsikt till ålderspension och — i händelse av dödsfall — familjepension vid avgörandet i valet mellan veterinärtjänster i praktiken och biträdande lärarbefattningar vid högskolan vara av stor betydelse, vilket då de senare ej äro förenade med dessa förmåner, gör, att högskolan ofta ej kunnat förvärva eller bibehålla som lärarkrafter på dessa tjänster önskvärda personer. Det är därför ej mindre ur veterinärhögskolans än ur tjänstinnehavarnas synpunkt olämpligt, att ifrågavarande befattningar fortfarande kvarstå som arvodestjänster med (till följd av bestämmelsen om förordnande å desamma endast för viss, kortare tid åt gången) karaktären av mera tillfälliga anställningar med en jämförelsevis låg avlöning utan enligt stat fastställda ålders-tillägg och utan pensionsmöjlighet.

Det arbete i veterinärhögskolans tjänst, dess laboratorer och prosektorer hava åt sig uppdraget, är i ingen mån mindre omfattande eller av lägre kvalitet och mindre ansvarsfullt än laboratorernas vid statens veterinär-bakteriologiska anstalt eller centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet m. fl. statsinstitutioner, vid vilka laboratorstjänsterna äro ordinarie befattningar med placering i lönegrad B 26. Veterinärhögskolans lärarkollegium har också upprepade gånger sökt utverka samma förmåner åt nämnda kategori befattningshavare vid högskolan, men hittills utan framgång. I sitt år 1930 ingivna underdåniga statförslag anslöt sig högskolans styrelse till av kollegiet framfört förslag härutinnan; och fullt erkännande åt de till grund för framställningen liggande synpunkterna gavs under ärendets vidare behandling såväl av civila lönenämnden som av jordbruksministern, vilken i 1931 års statsverksproposition yttrade: »Även jag är över-

tygad om, att en förbättring av ifrågavarande befattningshavares löneställning kan vara befogad såväl med hänsyn till önskvärldheten av att kunna till dessa befattningar förvärva och kvarhålla väl kvalificerade personer som ock i betraktande av den ställning, som motsvarande tjänstemän intaga vid flera med veterinärhögskolan jämförliga vetenskapliga anstalter. Å andra sidan kan jag icke undgå hysa vissa betänkligheter mot att vid en tidpunkt, då frågan om statstjänstemännens löner överhuvud taget är föremål för utredning och övervägande, förorda ett ståndpunktstagande beträffande ifrågavarande befattningshavares löneställning. I avvaktan på resultatet av den pågående allmänna löneutredningen synes mig böra anstå med den slutliga prövningen av det nu föreliggande speciella lönespörsmålet.» Civila lönenämnden hade i sitt yttrande uttalat, att det vid upprepade tillfällen framställda kravet om uppförande å ordinarie stat av veterinärhögskolans laboratorer i längden icke torde kunna tillbakavisas, samt sagt sig icke hava något att erinra mot en sådan åtgärds vidtagande från och med budgetåret 1931/1932; härtill hade även statskontoret anslutit sig.

Då emellertid jordbruksministerns obenägenhet att 1931 förelägga riksdagen förslag i denna fråga var motiverad med en önskan att avvakta resultatet av pågående allmän löneutredning för statstjänstemännen, har — förklarligt nog — något nytt förslag i frågan icke framförts från veterinärhögskolan förrän i nu föreliggande statförslag och här med den modifikationen, att nämnda befattningar föreslås upptagas i staten för veterinärhögskolan som *extra ordinarie* befattningar med placering i lönegrad B 26. Uppenbarligen har denna ändring i förslaget vidtagits för att underlätta dess genomförande, i det ju ett föregripande av resultaten av en blivande löne-reglering i mindre grad må anses föreligga genom tjänsternas i fråga uppförande i staten som *extra ordinarie* än som *ordinarie*. Fördelen med dessa tjänsters överförande från arvodesbefattningar till *extra ordinarie* tjänster ligger dels i något förbättrade avlöningsförmåner, dels, och förnämligast, i berättigandet jämlikt 1934 års pensionsreglemente till tjänstepension, varjämte utsikter kunna förefinnas till beredande inom en icke alltför avlägsen framtid av möjligheter även för änkepension. Statskontoret har icke haft någon erinran att göra mot högskolestyrelsens nu föreliggande förslag, men jordbruksministern har icke heller i år ansett sig böra biträda detsamma, utan avstyrkt det med motiveringen, att ifrågavarande befattningar hava karaktären av »passagetjänster». En sådan karakterisering av dessa befattningar synes mig innebära en felvärdering av desamma. Som passagetjänster inom veterinärhögskolan kunna de tjäna i mycket ringa utsträckning på grund av fåtalet professorer därstädes, och som passagetjänster för ernående av distrikts- eller andra praktiska veterinärtjänster kunna de — till skillnad från assistenttjänsterna — näppeligen anses avsedda. För min del är jag fullkomligt övertygad om, att högskolestyrelsens tidigare framställning om nämnda befattningars överförande till *ordinarie* tjänster innebar den riktigaste lösningen på denna fråga, men av praktiska skäl ansluter jag mig till styrelsens senast framlagda förslag.

Jag får sålunda, med stöd av vad ovan anförts, föreslå riksdagen,

att de i veterinärhögskolans hittills gällande stat som arvodesbefattningar upptagna prosektors- och laboratorsbefattningarna måtte från och med budgetåret 1936/1937 i densamma uppföras som extra ordinarie tjänster med placering i lönegrad B 26.

Stockholm den 21 januari 1936.

P. S. Hedlund.